
Aika 12.10.2023, klo 09:00 - 10:47

Paikka Teams

Käsitellyt asiat

§ 28 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus, pöytäkirjantarkastajien valinta

§ 29 Tiedoksiantoja

§ 30 Talouden toteutuma 1.1.-31.8. ja tilinpäätösennuste

§ 31 Vuosien 2024-2026 taloussuunnitelman valmistelutilanne

§ 32 Hakemus vuoden 2024 lainanottovaltuuden muuttamiseksi

Saapuvilla olleet jäsenet

Annika Kokko, puheenjohtaja
Tapio Havula, 1. varapuheenjohtaja
Kimmo Behm
Annika Lappalainen
Arto Lindberg
Irma Pahlman
Lilli Salmi

Muut saapuvilla olleet

Päivi Tarsia, rahoitus- ja talousjohtaja, sihteeri
Sanna Kaukua, talouspäällikkö
Sannamari Nousiainen, hallintopäällikkö
Riina Kotaviita, projektipäällikkö, poistui 09:25

Poissa

Mikko Komulainen, vt. hyvinvointialuejohtaja
Pirjo Laitinen-Parkkonen, johtajaylilääkäri, kehitys- ja tutkimusjohtaja
Helinä Perttu

Allekirjoitukset

Annika Kokko
Puheenjohtaja

Päivi Tarsia
Sihteeri

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Keski-Uudenmaan hyvinvointialue 22.11.2023 klo 10:39. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Pöytäkirjan tarkastus

Pöytäkirja on tarkastettu ja hyväksytty

17.10.2023

17.10.2023

Kimmo Behm

Annika Lappalainen

---

§ 28**Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus, pöytäkirjantarkastajien valinta****Ehdotus**

Esittelijä: Päivi Tarsia, rahoitus- ja talousjohtaja

Toimitetaan nimenhuuto ja todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus. Kokouksen esityslista liitteineen on toimitettu jaoston jäsenille ja kokoukseen osallistuville viranhaltijoille 6.10.2023 sekä julkaistu Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen kotisivuilla. Kokoukselle valitaan jaoston jäsenistä kaksi pöytäkirjantarkastajaa.

Päätös

Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Pöytäkirjantarkastajiksi valittiin Kimmo Behm ja Annika Lappalainen.

---

§ 29**Tiedoksiantaja**

Esiteltävät asiat:

- Tuusulaan suunnitellun hyvinvointikeskuksen valmistelutilanne/Riina Kotaviita

Ehdotus

Esittelijä: Päivi Tarsia, rahoitus- ja talousjohtaja

Merkitään tiedoksi.

Päätös

Projektipäällikkö Riina Kotaviita esitteli Tuusulaan suunnitellun hyvinvointikeskuksen valmistelutilannetta.

Arto Lindberg ja Lilli Salmi eivät olleet läsnä tämän asian käsittelyn aikana.

§ 30**Talouden toteutuma 1.1.-31.8. ja tilinpäätösennuste**

KEUHDno-2023-1999

Valmistelija / lisätiedot:

Laura Aittola

laura.aittola@keusote.fi

laskentapäällikkö

Liitteet

1 KEUSOTE TPE 8 2023

2 HUS Toiminnan ja talouden seuranta.pdf

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue raportoi talouden toteutumisesta kuukausittain pl. tammi- ja helmikuu sekä heinäkuu. Tammi-kesäkuulta tehdään osavuosikatsaus, joka on kuukausiraporttia laajempi talouden ja toiminnan raportointi.

Hyvinvointialueen toimintatuotot ajalla 1.1.-31.8.2023 olivat yhteensä n. 33,7 Me ja toimintakulut n. 566,3 Me. Toimintakate oli n. -531,4 Me. Valtionrahoitusta kirjattiin raportointiajalla n. 496,9 Me. Rahoitustuotot ja -kulut sekä suunnitelman mukaiset poistot huomioiden raportointijakson alijäämä oli n. 37,0 Me.

Tilinpäätösennuste

Tammi-elokuun tietojen pohjalta laadittu tilinpäätösennuste oman toiminnan osalta on heikentynyt 0,9 Me kesäkuun jälkeen laadittuun ennusteeseen nähden.

Erikoissairaanhoidon osalta ennustetaan nyt 0,3 Me pienempää ylitystä kuin viimeksi. Ennusteen mukaan hyvinvointialueen talousarvioon merkitty toimintakate tulee ylittymään n. 17,5 Me, josta erikoissairaanhoidon osuus on n. 8,8 Me ja oman toiminnan ylitysennuste n. 8,7 Me. Pelastustoimen arvioidaan toteutuvan talousarvion mukaisesti.

Hyvinvointialueen johdon sekä strateginen kehittäminen ja tukipalvelut - kokonaisuuden ylityksen arvioidaan olevan n. 2,2 Me. Ylitys johtuu pääasiassa Sarastian palveluiden, työterveyshuollon palveluiden sekä turvallisuuspalveluiden ylittymisestä.

Ikäihmisten ja vammaisten palvelualueella ylitysennuste on n. 2,2 Me. Ylitys kohdentuu vammaispalveluihin. Omaishoidon tuen sekä ostettujen asumispalveluiden kustannusten arvioidaan ylittävän talousarvion varaukset. Omaishoidon tuen osalta asiakasmäärä on kasvanut ja palveluntuottajien hintojen korotukset eivät olleet vammaispalveluiden osalta tiedossa talousarvion laadintavaiheessa. Talousarvioon varatut hinnankorotukset ovat osoittautuneet liian pieniksi.

Aikuisten mielenterveys-, päihde- ja sosiaalipalvelujen sekä lasten, nuorten ja perheiden palvelujen palvelualueen ylitysennuste on n. 3,4 Me. Ylitys aiheutuu

---

Rahoitus- ja talousjaosto, § 12,13.04.2023

Tarkastuslautakunta, § 63,07.06.2023

Rahoitus- ja talousjaosto, § 21,15.06.2023

Aluehallitus, § 185,20.06.2023

Rahoitus- ja talousjaosto, § 27,07.09.2023

Rahoitus- ja talousjaosto, § 31, 12.10.2023

§ 31

Vuosien 2024-2026 taloussuunnitelman valmistelutilanne

KEUHDno-2023-1417

Rahoitus- ja talousjaosto, 13.04.2023, § 12

Valmistelijat / lisätiedot:

Sanna Kaukua

sanna.kaukua@keusote.fi

talouspäällikkö

Liitteet

1 Talousarvion valmistelutilanne, liite rahoitus- ja talousjaosto 13.4.2023

Vuoden 2023 talousarvio

Vuoden 2024 talousarviovalmistelun pohjana on vuoden 2023 talousarvio. Aluevaltuuston 8.12.2022 hyväksymä talousarvio on 65,7 Me alijäämäinen. Talousarviossa valtionrahoitus perustui VM:n vuonna 2022 julkaisemiin laskelmiin ja valmisteluvaiheessa voimassa olleeseen rahoituslakiin. Vuoden 2023 rahoitus määräytyy kuntien vuosien 2021 ja 2022 sote-kustannusten perusteella ja laskemissa vuoden 2022 kustannukset perustuivat kuntien sote-talousarvioihin. Rahoituslakia on muutettu siten, että vuoden 2023 rahoitusta korjaava kertaerä kirjataan vuodelle 2023 eikä vuodelle 2024, kuten talousarvion valmisteluvaiheessa oli. VM on julkaissut 3.3.2023 hyvinvointialuekohtaisen arvion vuoden 2023 rahoituksen kertakorvauksesta. Arvion mukaan Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen rahoitus olisi n. 29,3 Me suurempi kuin vuoden 2023 talousarviossa arvioitu rahoitus. Lopullinen vuoden 2023 rahoitus selviää kuitenkin vasta syksyllä 2023, kun kuntien vuoden 2022 tilinpäätöstiedot on valmiina.

Hyvinvointialueille on tulossa vuonna 2023 n. 350 Me avustusta, josta Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen osuus on n. 12,7 Me. Uudenmaan hyvinvointialueet ja Helsingin kaupunki ovat sopineet, että lisärahoituksesta kohdennetaan HUS:lle 25 Me. Tämä huomioiden Keski-uudenmaan hyvinvointialueelle kohdentuva avustus olisi n. 9 Me. Avustusta voi käyttää vuosina 2023-2025 ja alustava arvio on, että vuonna 2023 avustusta käytettäisiin n. 3 Me.

Henkilöstökulujen sopimuskorotukset on varmistuneet ja alustavan arvion mukaan ne aiheuttavat n. 2,9 Me:n kasvun alkuperäiseen talousarvioon verrattuna. Tämä täsmentyy kuitenkin kevään aikana, kun henkilöstöpalveluissa tehdään tarkempia laskelmia korotusten vaikutuksista.

Kun edellä esitetyt asiat huomioidaan, vuoden 2023 talousarvion alijäämä olisi n. 36,3 Me. Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella laaditaan ensimmäinen tilinpäätösennuste

tammi-maaliskuun perusteella huhtikuussa, joten tässä tarkastelussa ei ole vielä voitu huomioida palvelualueiden ennusteiden mahdollisia poikkeamia talousarvioon verrattuna.

Hyvinvointialuelain mukaan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään kahden vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Mikäli vuoden 2023 tilinpäätös on alijäämäinen, on alijäämä katettava vuoden 2026 loppuun mennessä. Tässä määräjassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä.

Vuoden 2024 talousarvion lähtökohdat

Ensimmäisissä vuoden 2024 talousarviolaskelmissa on huomioitu seuraavat oletukset suhteessa edellä kerrottuun valtionrahoituksella, avustuksella ja henkilöstökuluilla korjattuun vuoden 2023 talousarvioon:

- asiakasmaksutuottojen kasvu 2 % (maksujen indeksikorotukset v. 2024)
- henkilöstökulujen kasvu n. 2,3 % (perustuu tiedossa oleviin sopimuskorotuksiin)
- palvelujen ostojen hintojen korotukset 5 %
- muiden toimintakulujen kasvu (vuokrat) 5 %
- erikoissairaanhoidon kasvu 3 %
- pelastustoimen kasvu 3,5 %
- rahoitustuotot ja -kulut sekä poistot arvioitu voimassa olevan taloussuunnitelman mukaan

VM on julkaissut ensimmäiset laskelmat vuoden 2024 rahoituksesta ja niiden perusteella valtionrahoitus vuonna 2024 olisi n. 807,1 Me. Valtionrahoituksen määräytymisperiaatteet on esitetty jäljempänä.

Näillä oletuksilla vuoden 2024 talousarvio olisi n. 22,9 Me alijäämäinen. Mikäli vuoden 2023 tilinpäätös olisi 36,3 Me alijäämäinen, olisi kumulatiivinen alijäämä vuoden 2024 lopussa n. 59,3 Me.

Palvelualueiden talousarvioneuvottelut

Talousarvioprosessin mukaisesti ensimmäiset palvelualueiden talousarvioneuvottelut on käyty maaliskuun vaihteessa. Neuvotteluissa palvelualueet esittivät alustavia muutostarpeita suhteessa vuoden 2023 talousarvioon. Esitetyt muutostarpeet olivat yhteensä n. 10-10,5 Me, josta henkilöstömuutosten osuus oli n. 5,5-6,1 Me ja muiden muutosten osuus n. 4,4 Me. Osa esitetyistä muutostekijöistä saataneen katettua palvelualueilla ja osa on erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhoidon välistä määrärahan siirtoa. Mikäli kaikki muutostekijät huomioitaisiin, olisi vuoden 2024 talousarvion alijäämä n. 33,4 Me ja vuosien 2023 ja 2024 kumulatiivinen alijäämä lähes 70 Me. Palvelualueiden neuvotteluissa on käyty läpi, ettei valtionrahoitus mahdollista esitettyjä lisäyksiä ja seuraaviin neuvotteluihin onkin annettu tehtäväksi tuoda karsitut esitykset. Tämä edellyttää, että palvelualueet käyvät keskustelua tarkoituksenmukaisimmasta tavasta järjestää palveluja ilman esitettyjä lisäresursseja. Toinen neuvottelukierros käydään toukokuun puoleenväliin mennessä.

Talousarviolaskelmissa ei ole huomioitu valmisteilla olevan hyvinvointialueohjelman toimenpiteitä. Laskelmat osoittavat, että hyvinvointialueohjelman toimenpiteiden tulee olla mittavat, jotta lain määräyksen mukainen alijäämän kattamisvelvoite saadaan täytettyä. Hyvinvointialueohjelma on tarkoitettu tuoda päätöksentekoon kesäkuussa ja ohjelman toimenpiteet huomioidaan vuoden 2024 talousarvion kehityksessä, joka tulee päätöksentekoon 20.6.2023.

HUS

HUS:n talousarvion valmistelu etenee yhteistyössä Uudenmaan hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin sekä HUS:n kanssa. Parhailaan valmistellaan HUS:n talousarviokehityksen periaatteita. Talousarviokehityksen ensimmäinen käsittely on johdon yhteistyökokouksessa 18.4.2023. Vuoden 2024 talousarviokehityksen ja valmistelun periaatteiden hyväksyntä on HUS:n yhtymäkokouksessa 15.6.2023. Ennen HUS:n yhtymäkokousta hyvinvointialueilla on mahdollisuus antaa lausunto kehiksestä ja valmisteluperiaatteista. HUS:n kehystä tarkistetaan tarvittaessa syksyn 2023 aikana rahoituksen selkiinnyttä.

HUS:n osuus on noin 37 % Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen toimintakuluista. HUS:n kuluva vuoden talousarvio on laadittu perussopimuksen mukaisesti nollatulokseen. Alustavien arvioiden mukaan tähän pääseminen on haastavaa mm. sote-palkkaratkaisun vuoksi. Vuoden 2024 tilanne on haastava, koska valtionrahoitus ei mahdollista kasvua. Koska valtionrahoitus on yleiskatteista, tulee erikoissairaanhoidon menojen ylittyminen kattaa peruspalveluista. Tärkeää on, että myös erikoissairaanhoido pyrkii aktiivisesti toimenpiteillään pysymään kuluva vuoden talousarviossa sekä hillitsemään tulevien vuosien kasvupaineita. Hyvinvointialueen tulee tehdä tiivistä yhteistyötä erikoissairaanhoidon kanssa tuottavuuden parantamiseksi mm. prosesseja ja työnjakoa tarkastelemalla. HUS:n investoinnit vaikuttavat hyvinvointialueiden maksuosuuksiin kasvavien käyttökustannusten sekä poistojen ja rahoituskulujen kautta, joten investointeja tulee tarkastella kriittisesti ja yhteistyössä hyvinvointialueiden kanssa.

Valtionrahoitus

Hyvinvointialueiden rahoitusmallissa sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituspohjaa korotetaan vuosittain arvioidulla palvelutarpeen ja kustannustason kasvulla. Hyvinvointialueiden suurimpana rahoituskriteerinä on THL:n tutkimukseen perustuva sote-palvelutarvekerroin. Sen perusteella määräytyy noin 80 % yleiskatteisesta rahoituksesta. Iän ja sukupuolen vaikutus sote-palvelujen käytöstä aiheutuneisiin suoriin kustannuksiin on vähäinen. Tärkein palvelujen tarvetta selittävä tekijä on sairastavuus. Palvelutarpeen arvioitu kasvu huomioidaan täysimääräisesti sote-uudistuksen voimaantuloavuoden 2023 ja sitä seuraavan vuoden 2024 rahoituksen tasossa. Sen jälkeen palvelutarpeen kasvu huomioidaan 80 %:sti. Tämä kannustaa hyvinvointialueita tehokkuuteen sote-palvelujen järjestämisessä.

Valtio huomioi rahoituksessa hyvinvointialueille määrättyt uudet tehtävät valtakunnantason tasolla, mutta huomioitavaa on, että rahoitus jakaantuu hyvinvointialueille palvelutarpeen perusteella.

Vuoden 2024 rahoitukseen tulee uusi elementti, yliopistosairaалalisä, joka sisältyy VM:n rahoituslaskelmiin. Kevään laskelmien mukainen rahoitus ei kuitenkaan ole lopullinen vaan laskelmat täsmentyvät syksyllä 2023, kun kuntien vuoden 2022 tilinpäätöstiedot ja valtion vuoden 2024 talousarvio ovat valmiit. Talousarviovalmistelu on hyvinvointialueella haasteellista rahoitustason epävarmuudesta ja jatkuvasta päivittämisestä johtuen.

Investointisuunnitelma 2025-2028 ja lainanottovaltuus

Hyvinvointialuelain mukaan hyvinvointialueen on vuosittain laadittava investointisuunnitelma seuraavaa tilikautta seuraavien neljän tilikauden aikana aloitettavista investoinneista ja niiden rahoituksesta. Investointisuunnitelmaan sisällytetään tiedot investoinneista ja investointia vastaavista sopimuksista. Lisäksi suunnitelman tulee sisältää tiedot hyvinvointialueen toimitilojen ja kiinteistöjen sekä muiden pitkävaikutteisten hyödykkeiden suunnitelluista luovutuksista. Investointisuunnitelma ei saa olla ristiriidassa hyvinvointialueen lainanottovaltuuden kanssa.

Valtioneuvosto päättää vuosittain hyvinvointialueen tilikausittaisen valtuuden määrästä pitkäaikaisen lainan ottamiseksi. Hyvinvointialue saa ottaa lainaa päätöksen mukaisen määrän investointisuunnitelman mukaisten investointien rahoittamiseksi. Valtioneuvoston aiemmat päätökset valtuuden määrästä otetaan huomioon lainanottovaltuuden määrässä.

Vuosien 2025-2028 investointisuunnitelmaa aletaan laatia kevään aikana ja se tulee toimittaa ministeriöille vuoden loppuun mennessä. Haasteena kuitenkin on, että lainanottovaltuutta ei todennäköisesti tule tuleville vuosille.

Ehdotus

Esittelijä: Päivi Tarsia, rahoitus- ja talousjohtaja

Rahoitus- ja talousjaosto

- merkitsee tiedoksi talousarvion valmistelutilanteen ja antaa ohjeita jatkovalmisteluun
- pyytää lautakunnilta ja vaikuttamistoimielimiltä lausunnot toimielinten talousarviotarpeista

Päätös

Esitys hyväksyttiin yksimielisesti seuraavalla tarkennuksella:

Rahoitus- ja talousjaosto

- merkitsee tiedoksi talousarvion valmistelutilanteen ja antaa ohjeita jatkovalmisteluun
- pyytää lautakunnilta ja vaikuttamistoimielimiltä lausunnot talousarviovalmistelusta.

Hyvinvointialueesta annetun lain 125 §:n tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella aluehallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi. Aluehallitus voi poiketa tarkastuslautakunnan esityksestä lautakuntaa koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi ja talousarvioksi hyvinvointialueen hallintosäännön ja talousarvioesityksen yhteensovittamiseen liittyvästä perustellusta syystä.

Tarkastuslautakunta 26.4.2023, 30 § keskusteli talousarvion valmistelusta ja esityksestä sekä päätti pyytää tarkastuslautakunnan sihteeriiä selvittämään tarkastuslautakunnan toteutuneita kustannuksia sekä muiden hyvinvointialueiden tarkastuslautakuntien talousarvioita valmistelun tueksi.

Tarkastuslautakunta 10.5.2023, 41 § merkitsi selvityksen tiedoksi ja pyysi tarkastuslautakunnan sihteeriiä selvittämään talousarviokehyyksen käsittelyn ajantasaisen aikataulun seuraavaan kokoukseen.

Tarkastuslautakunta 17.5.2023, 47 § merkitsi selvitykset tiedoksi ja pyysi tarkastuslautakunnan sihteeriiä taustoittamaan tarkastuslautakunnan talousarviotarpeita ja taustavaatimuksia.

Tarkastuslautakunta 31.5.2023, 54 § merkitsi selvityksen tiedoksi ja päätti jatkaa talousarvion lähetekeskustelua seuraavassa kokouksessa. Lisäksi tarkastuslautakunta päätti ottaa kokoukseen hallintosäännön muutoksen lähetekeskustelun.

Tarkastuslautakunta käy lähetekeskustelun talousarviosta 2024.

Ehdotus

Esittelijä: Matti Korkiakoski

Tarkastuslautakunta merkitsee tiedoksi käydyin lähetekeskustelun talousarviosta 2024 ja päättää jatkotoimenpiteistä.

Päätös

Tarkastuslautakunta merkitsee tiedoksi käydyin lähetekeskustelun talousarviosta 2024 ja päättää jatkotoimenpiteen valmistella talousarviota vuodelle 2024, jossa huomioidaan ulkoisen tarkastustoimen viran perustaminen sekä muut tarkastuslautakunnan määrittelemät talousarviotarpeet.

Tarkastuslautakunta lähettää asian rahoitus- ja talousjaostolle tiedoksi.

Rahoitus- ja talousjaosto, 15.06.2023, § 21

Valmistelijat / lisätiedot:
Sanna Kaukua
sanna.kaukua@keusote.fi
talouspäällikkö

Liitteet

- 1 Taloussuunnitelman 2024-2026 kehys
- 2 Taloussuunnitelman 2024-2026 laadintaohje

Taustaa

Hyvinvointialuelain 115 §:n mukaan aluevaltuuston on kunkin vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä hyvinvointialueelle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio, jossa otetaan huomioon hyvinvointialuekonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä aluevaltuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Taloussuunnitelma on laadittava siten, että se on tasapainossa tai ylijäämäinen viimeistään toisen talousarviovuotta seuraavan vuoden päättyessä. Hyvinvointialueen taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään kahden vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä.

Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen hallintosäännön mukaan aluehallitus hyväksyy talousarvion ja -suunnitelman suunnittelukehykset ja talousarvion laadintaohjeet. Hallintosäännön mukaan hyvinvointialueen taloussuunnitelmakausi on kolme vuotta.

Talouden tilanne vuonna 2023

Vuoden 2023 talousarvio on n. 65,7 Me alijäämäinen. Maaliskuun tilinpäätösennusteen mukaan oman toiminnan toimintakate toteutuu n. 7,3 Me talousarviota heikompana. Erikoissairaanhoidon tilinpäätösennusteen mukaan toimintakate toteutuu n. 6,3 Me talousarviota heikompana. Valtiovarainministeriön uusimpien laskelmien mukaan vuoden 2023 rahoitus toteutuisi n. 29,3 Me talousarviota suurempana. Edellä kerrotun perusteella tilinpäätösennusteen mukainen alijäämä vuonna 2023 olisi noin 50 Me. Vuoden 2023 alijäämä on katettava vuoden 2026 loppuun mennessä.

Vuosi 2024

Vuoden 2024 kehityksen lähtökohtana on vuoden 2023 tilinpäätösennuste (raportoitu rahoitus- ja talousjaostossa 24.5.2023 ja aluehallituksessa 30.5.2023) kuitenkin siten, että oman toiminnan ylityshkaa on pienennetty 5 Me:lla ja erikoissairaanhoidon ylityshkaa 5 Me:lla. Oman toiminnan muutos perustuu rahoitus- ja talousjaoston sekä aluehallituksen päätöksiin pyytää palvelualueita etsimään ja toimeenpanemaan nopeavaikutteisia keinoja vuoden 2023 talousarviossa pysymiseksi. HUS:n vuonna 2023 syntyvää alijäämää ei ole pakko kattaa hyvinvointialueilla vaan HUS-yhtymän on mahdollista kattaa vuonna 2023 syntyvä alijäämä hyvinvointialuelain edellyttämässä määräajassa taloussuunnitelmassaan ajalla 2024-2026.

Korjatun tilinpäätösennusteen mukaisiin lukuihin on omassa toiminnassa vuodelle 2024 huomioitu 6 %:n maksutuottojen kasvu, 2,3 %:n henkilöstökulujen kasvu, 5 % kasvu palvelujen ostoihin ja muihin toimintakuluihin. Näillä muutoksilla oman toiminnan toimintakate kasvu korjattuun tilinpäätösennusteeseen verrattuna olisi noin 3,5 % eli 18,1 Me. Erikoissairaanhoidon toimintakate on n. 278,9 Me, jossa kasvua vuoden 2023 korjattuun tilinpäätösennusteeseen verrattuna on n. 5,2 % eli n. 13,9 Me. Pelastustoimen toimintakate on n. 16,6 Me, joka on n. 3,5 % ja 0,6 Me vuoden 2023 tilinpäätösennustetta korkeampi. Valtionrahoitus, joka on ministeriön huhtikuisten laskelmien mukaan 807,1 Me, ei mahdollista näin suurta kasvua. Valmisteilla olevan

hyvinvointialueohjelman toimenpiteillä tavoitellaan vuonna 2024 n. 10,5 Me:n säästöjä omaan toimintaan. Oman toiminnan muutos vuoden 2024 kehyksessä on n. 1,5 % eli n. 7,6 Me vuoden 2023 korjattuun tilinpäätösennusteeseen verrattuna. Erikoissairaanhoidon ja pelastustoimen kehys on edellä kerrotun mukainen.

Aluehallitus käsittelee HUS:n kehystä kokouksessaan 13.6.2023 ja HUS:n yhtymäkokous päättää HUS:n kehyksestä 15.6.2023. Yhtymäkokouksen päätös huomioidaan hyvinvointialueen talousarviovalmistelussa.

Vuoden 2024 alijäämä on kehyksen mukaan n. 21,1 Me ja vuosien 2023-2024 kumulatiivinen alijäämä n. 61,1 Me.

Vuosi 2025

Oman toiminnan lähtökohtainen kasvu on n. 2,3 % vuoden 2024 kehykseen verrattuna. Erikoissairaanhoidon ja pelastustoimen kasvu on n. 2 %.

Hyvinvointialueohjelmalla tavoitellaan vuonna 2025 n. 10,5 Me:n säästöjä. Tästä omaan toimintaan on kohdennettu 6,8 Me, erikoissairaanhoidon n. 3,5 Me ja pelastustoimeen n. 0,2 Me. Säästötavoitteet huomioiden oman toiminnan kasvu on n. 1 %, erikoissairaanhoidon n. 0,7 % ja pelastustoimen n. 0,8 % vuoden 2024 kehykseen verrattuna.

Valtionrahoitus on valtiovarainministeriön huhtikuisten laskelmien mukaan n. 841 Me. Kehyksessä valtionrahoitus on kuitenkin arvioitu 853,5 Me:ksi. Ministeriöltä saatujen tietojen mukaan huhtikuussa julkaistuissa pitkän aikavälin laskelmissa ei ole huomioitu vuoden 2023 tilinpäätöksiin perustuvaa vuoden 2025 rahoituksen jälkikäteiskorjausta. Vuosi 2023 vaikuttaa jäävän koko maan tasolla kovasti alijäämäiseksi ja siten on arvioitavissa, että vuodelle 2025 tulee lisärahoitusta jälkikäteiskorjauksen vuoksi. Tällä perusteella kehyksessä rahoitusta on korotettu lähes 1,5 %:lla ministeriön laskelmista.

Vuosi 2025 on kehyksen mukaan n. 16,7 Me ylijäämäinen. Vuosien 2023-2025 kumulatiivinen alijäämä olisi n. 44,5 Me.

Vuosi 2026

Oman toiminnan, erikoissairaanhoidon ja pelastustoimen lähtökohtainen kasvu on 2 % vuoden 2025 kehykseen verrattuna. Hyvinvointialueohjelmalla tavoitellaan n. 9,9 Me:n säästöjä, josta omaan toimintaan kohdistuu n. 6,5 Me, erikoissairaanhoidon n. 3,2 Me ja pelastustoimeen n. 0,2 Me. Oman toiminnan toimintakatteen muutos on hyvinvointialueohjelman toimenpiteet huomioiden n. 0,8 %, erikoissairaanhoidon n. 0,9 % ja pelastustoimen n. 0,8 % vuoden 2025 kehykseen verrattuna.

Valtionrahoitus on ministeriön huhtikuisten laskelmien mukaan vuonna 2026 n. 876 Me. Vastaavasti kuin vuoden 2025 kehyksessä, vuoden 2026 kehyksessä ministeriön arviota on korotettu n. 1,5 %:lla eli n. 13,5 Me:lla.

Vuosi 2026 on kehyksen mukaan n. 44,9 Me ylijäämäinen. Vuosien 2023-2026 kumulatiivinen ylijäämä olisi n. 0,4 Me eli taloussuunnitelma täyttää hyvinvointialuelain tasapainotusvaatimuksen.

Yhteenveto kehyksestä 2024-2026

Kehys on hyvin tavoitteellinen. Kehyksessä on huomioitu hyvinvointialueohjelman toimenpiteitä n. 30,9 Me vuosina 2024-2026. Lisäksi vuoden 2023 tilinpäätösennusteen mukaista ylitysuukaa on karsittu 10 Me:lla. Näiden säästöjen toteutuminen on välttämätöntä, jotta talous saadaan tasapainoon vuoden 2026 loppuun mennessä. Hyvinvointialueohjelma tulee päätöksentekoon syksyllä 2023.

Valtionrahoituksen taso on tässä vaiheessa epäselvä. Vuoden 2023 rahoitus selviää lopullisesti vasta vuoden lopussa, kun laskelmiin saadaan mukaan kuntien vuosien 2022 tilinpäätöstiedot. Vuoden 2024 rahoituslaskelmia päivitetään vielä vuoden 2023 aikana ja vasta loppuvuodesta 2023 saadaan lopulliset arviot vuoden 2024 rahoituksesta. Edellä jo kerrottiin, että ministeriön pitkän aikavälin laskelmat ovat vielä hyvin alustavia. Rahoituksen epävarmuus hankaloittaa taloussuunnitelman valmistelua merkittävästi.

Taloussuunnitelman valmisteluaiakataulu

Aluehallitus päättää kehyksestä kokouksessaan 20.6.2023. Tämän jälkeen palvelualueet valmistelevat talousarvioesityksensä ja niitä käydään läpi palvelualueiden neuvotteluissa syyskuun puolivälin jälkeen. Johtoryhmän talousarvioseminaari on syyskuun lopussa.

Rahoitus- ja talousjaostossa esitellään lokakuussa talousarviovalmistelun tilannetta ja marraskuussa pidetään sekä aluehallituksen että aluevaltuuston seminaarit, joissa käsitellään hyvinvointialuejohtajan alustavaa talousarvioesitystä. Rahoitus- ja talousjaostoon tuodaan hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitys 23.11., josta se etenee aluehallituksen kokoukseen 29.11. Aluehallituksen talousarvioesitys etenee aluevaltuuston 14.2. kokoukseen. Vuoden 2024 käyttösuunnitelmat käsitellään aluehallituksessa alkuvuodesta 2024.

Palvelujohtajat ja integraatiojohtaja esittelevät alustavia talousarviolinjauksia rahoitus- ja talousjaoston kokouksessa.

Ehdotus

Esittelijä: Päivi Tarsia, rahoitus- ja talousjohtaja

Rahoitus- ja talousjaosto esittää aluehallitukselle, että aluehallitus hyväksyy

- vuosien 2024-2026 taloussuunnitelman kehysten; kehystä tarkastellaan vielä syksyllä, kun uudet valtionrahoituslaskelmat julkistetaan
- taloussuunnitelman laadintaohjeen
- taloussuunnitelman valmisteluaiakataulun

Päätös

Hyväksyttiin esityksen mukaan tarkennuksella, että Husin yhtymäkokouksen 15.6. 2023 hyväksymä kehys päivitetään erikoissairaanhoidon osalta.

Aluehallitus, 20.06.2023, § 185

Valmistelijat / lisätiedot:
Sanna Kaukua
sanna.kaukua@keusote.fi
talouspäällikkö

Liitteet

1 Taloussuunnitelman 2024-2026 laadintaohje aluehallitukseen 20.6.2023

KEUHDno-2023-1417

Aikaisempi käsittely
Rahoitus- ja talousjaosto, 13.4.2023

Kehittämisen- ja tulevaisuuslautakunta, 26.4.2023

Valmistelija

Sanna Kaukua, talouspäällikkö, sanna.kaukua@keusote.fi
Perustelut
Taustaa

Hyvinvointialuelain 115 §:n mukaan aluevaltuuston on kunkin vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä hyvinvointialueelle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio, jossa otetaan huomioon hyvinvointialuekonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä aluevaltuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Taloussuunnitelma on laadittava siten, että se on tasapainossa tai ylijäämäinen viimeistään toisen talousarviovuotta seuraavan vuoden päättyessä. Hyvinvointialueen taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään kahden vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä.

Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen hallintosäännön mukaan aluehallitus hyväksyy talousarvion ja -suunnitelman suunnittelukehykset ja talousarvion laadintaohjeet. Hallintosäännön mukaan hyvinvointialueen taloussuunnitelmakausi on kolme vuotta.

Talouden tilanne vuonna 2023

Vuoden 2023 talousarvio on n. 65,7 Me alijäämäinen. Maaliskuun tilinpäätösennusteen mukaan oman toiminnan toimintakate toteutuu n. 7,3 Me talousarviota heikompana. Erikoissairaanhoidon tilinpäätösennusteen mukaan toimintakate toteutuu n. 6,3 Me talousarviota heikompana. Valtiovarainministeriön uusimpien laskelmien mukaan vuoden 2023 rahoitus toteutuisi n. 29,3 Me talousarviota suurempana. Edellä kerrotun perusteella tilinpäätösennusteen mukainen alijäämä vuonna 2023 olisi noin 50 Me. Vuoden 2023 alijäämä on katettava vuoden 2026 loppuun mennessä.

Vuosi 2024

Vuoden 2024 kehysten lähtökohtana on vuoden 2023 tilinpäätösennuste (raportoitu rahoitus- ja talousjaostossa 24.5.2023 ja aluehallituksessa 30.5.2023) kuitenkin siten, että oman toiminnan ylitysuhkaa on pienennetty 5 Me:lla ja erikoissairaanhoidon ylitysuhkaa 5 Me:lla. Oman toiminnan muutos perustuu rahoitus- ja talousjaoston sekä aluehallituksen päätöksiin pyytää palvelualueita etsimään ja toimeenpanemaan nopeavaikutteisia keinoja vuoden 2023 talousarviossa pysymiseksi. HUS:n vuonna 2023 syntyvää alijäämää ei ole pakko kattaa hyvinvointialueilla vaan HUS-yhtymän on mahdollista kattaa vuonna 2023 syntyvä alijäämä hyvinvointialuelain edellyttämässä määräjassa taloussuunnitelmassaan ajalla 2024-2026.

Korjatun tilinpäätösennusteen mukaisiin lukuihin on omassa toiminnassa vuodelle 2024 huomioitu 6 %:n maksutuottojen kasvu, 2,3 %:n henkilöstökulujen kasvu, 5 % kasvu palvelujen ostoihin ja muihin toimintakuluihin. Näillä muutoksilla oman toiminnan toimintakate kasvu korjattuun tilinpäätösennusteeseen verrattuna olisi noin 3,5 % eli 18,1 Me. Erikoissairaanhoidon toimintakate on n. 278,9 Me, jossa kasvua vuoden 2023 korjattuun tilinpäätösennusteeseen verrattuna on n. 5,2 % eli n. 13,9 Me. Pelastustoimen toimintakate on n. 16,6 Me, joka on n. 3,5 % ja 0,6 Me vuoden 2023 tilinpäätösennustetta korkeampi. Valtionrahoitus, joka on ministeriön huhtikuisten laskelmien mukaan 807,1 Me, ei mahdollista näin suurta kasvua. Valmisteilla olevan hyvinvointialueohjelman toimenpiteillä tavoitellaan vuonna 2024 n. 10,5 Me:n säästöjä omaan toimintaan. Oman toiminnan muutos vuoden 2024 kehyksessä on n. 1,5 % eli n. 7,6 Me vuoden 2023 korjattuun tilinpäätösennusteeseen verrattuna. Erikoissairaanhoidon ja pelastustoimen kehys on edellä kerrotun mukainen.

Aluehallitus käsittelee HUS:n kehystä kokouksessaan 13.6.2023 ja HUS:n yhtymäkokous päättää HUS:n kehuksesta 15.6.2023. Yhtymäkokouksen päätös huomioidaan hyvinvointialueen talousarviovalmistelussa.

Vuoden 2024 alijäämä on kehysten mukaan n. 21,1 Me ja vuosien 2023-2024 kumulatiivinen alijäämä n. 61,1 Me.

Vuosi 2025

Oman toiminnan lähtökohtainen kasvu on n. 2,3 % vuoden 2024 kehykseen verrattuna. Erikoissairaanhoidon ja pelastustoimen kasvu on n. 2 %. Hyvinvointialueohjelmalla tavoitellaan vuonna 2025 n. 10,5 Me:n säästöjä. Tästä omaan toimintaan on kohdennettu 6,8 Me, erikoissairaanhoidon n. 3,5 Me ja pelastustoimeen n. 0,2 Me. Säästötavoitteet huomioiden oman toiminnan kasvu on n. 1 %, erikoissairaanhoidon n. 0,7 % ja pelastustoimen n. 0,8 % vuoden 2024 kehykseen verrattuna.

Valtionrahoitus on valtiovarainministeriön huhtikuisten laskelmien mukaan n. 841 Me. Kehyksessä valtionrahoitus on kuitenkin arvioitu 853,5 Me:ksi. Ministeriöltä saatujen tietojen mukaan huhtikuussa julkaistuissa pitkän aikavälin laskelmissa ei ole huomioitu vuoden 2023 tilinpäätöksiin perustuvaa vuoden 2025 rahoituksen jälkikäteiskorjausta. Vuosi 2023 vaikuttaa jäävän koko maan tasolla kovasti alijäämäiseksi ja siten on arvioitavissa, että vuodelle 2025 tulee lisärahoitusta jälkikäteiskorjauksen vuoksi. Tällä perusteella kehyksessä rahoitusta on korotettu lähes 1,5 %:lla ministeriön laskelmista.

Vuosi 2025 on kehysten mukaan n. 16,7 Me ylijäämäinen. Vuosien 2023-2025 kumulatiivinen alijäämä olisi n. 44,5 Me.

Vuosi 2026

Oman toiminnan, erikoissairaanhoidon ja pelastustoimen lähtökohtainen kasvu on 2 % vuoden 2025 kehykseen verrattuna. Hyvinvointialueohjelmalla tavoitellaan n. 9,9 Me:n säästöjä, josta omaan toimintaan kohdistuu n. 6,5 Me, erikoissairaanhoidon n. 3,2 Me ja pelastustoimeen n. 0,2 Me. Oman toiminnan toimintakatteen muutos on hyvinvointialueohjelman toimenpiteet huomioiden n. 0,8 %, erikoissairaanhoidon n. 0,9 % ja pelastustoimen n. 0,8 % vuoden 2025 kehykseen verrattuna.

Valtionrahoitus on ministeriön huhtikuisten laskelmien mukaan vuonna 2026 n. 876 Me. Vastaavasti kuin vuoden 2025 kehyksessä, vuoden 2026 kehyksessä ministeriön arviota on korotettu n. 1,5 %:lla eli n. 13,5 Me:lla.

Vuosi 2026 on kehyksen mukaan n. 44,9 Me ylijäämäinen. Vuosien 2023-2026 kumulatiivinen ylijäämä olisi n. 0,4 Me eli taloussuunnitelma täyttää hyvinvointialuelain tasapainotusvaatimuksen.

Yhteenveto kehyksestä 2024-2026

Kehys on hyvin tavoitteellinen. Kehyksessä on huomioitu hyvinvointialueohjelman toimenpiteitä n. 30,9 Me vuosina 2024-2026. Lisäksi vuoden 2023 tilinpäätösennusteen mukaista ylitysuhkaa on karsittu 10 Me:lla. Näiden säästöjen toteutuminen on välttämätöntä, jotta talous saadaan tasapainoon vuoden 2026 loppuun mennessä. Hyvinvointialueohjelma tulee päätöksentekoon syksyllä 2023.

Valtionrahoituksen taso on tässä vaiheessa epäselvä. Vuoden 2023 rahoitus selviää lopullisesti vasta vuoden lopussa, kun laskelmiin saadaan mukaan kuntien vuosien 2022 tilinpäätöstiedot. Vuoden 2024 rahoituslaskelmia päivitetään vielä vuoden 2023 aikana ja vasta loppuvuodesta 2023 saadaan lopulliset arviot vuoden 2024 rahoituksesta. Edellä jo kerrottiin, että ministeriön pitkän aikavälin laskelmat ovat vielä hyvin alustavia. Rahoituksen epävarmuus hankaloittaa taloussuunnitelman valmistelua merkittävästi.

Taloussuunnitelman valmisteluajataulu

Aluehallitus päättää kehyksestä kokouksessaan 20.6.2023. Tämän jälkeen palvelualueet valmistelevat talousarvioesityksensä ja niitä käydään läpi palvelualueiden neuvotteluissa syyskuun puolivälin jälkeen. Johtoryhmän talousarvioseminaari on syyskuun lopussa.

Rahoitus- ja talousjaostossa esitellään lokakuussa talousarviovalmistelun tilannetta ja marraskuussa pidetään sekä aluehallituksen että aluevaltuuston seminaarit, joissa käsitellään hyvinvointialuejohtajan alustavaa talousarvioesitystä. Rahoitus- ja talousjaostoon tuodaan hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitys 23.11., josta se etenee aluehallituksen kokoukseen 29.11. Aluehallituksen talousarvioesitys etenee aluevaltuuston 14.2. kokoukseen. Vuoden 2024 käyttösuunnitelmat käsitellään aluehallituksessa alkuvuodesta 2024.

Palvelujohtajat ja integraatiojohtaja esittelevät alustavia talousarviolinjauksia rahoitus- ja talousjaoston kokouksessa.

Päätösehdotus

Rahoitus- ja talousjaosto esittää aluehallitukselle, että aluehallitus hyväksyy

- vuosien 2024-2026 taloussuunnitelman kehyksen; kehystä tarkastellaan vielä syksyllä, kun uudet valtionrahoituslaskelmat julkistetaan
- taloussuunnitelman laadintaohjeen
- taloussuunnitelman valmisteluaiakataulun

Päätös

Hyväksyttiin esityksen mukaan tarkennuksella, että HUSin yhtymäkokouksen 15.6.2023 hyväksymä kehys päivittää erikoissairaanhoidon osalta.

Ehdotus

Esittelijä: Mikko Komulainen, vt. hyvinvointialuejohtaja

Aluehallitus hyväksyy

- vuosien 2024-2026 taloussuunnitelman kehyksen; kehystä tarkastellaan vielä syksyllä, kun uudet valtionrahoituslaskelmat julkistetaan
- taloussuunnitelman laadintaohjeen
- taloussuunnitelman valmisteluaiakataulun

Päätös

Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Rahoitus- ja talousjaosto, 07.09.2023, § 27

Valmistelijat / lisätiedot:

Sanna Kaukua

sanna.kaukua@keusote.fi

talouspäällikkö

Valtionrahoitus

Valtiovarainministeriö on julkaissut 31.8.2023 kuntien ja hyvinvointialueiden rahoituslaskelmat, jotka on päivitetty vuoden 2022 tilinpäätöstiedoilla. Samalla on oikaistu kuntien kirjaamia sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen kustannuksia, jotka muuten merkittävästi vääristäisivät rahoitusta. Kunnilta hyvinvointialueille siirtyvät kustannukset määräytyvät sen perusteella, mitä kunnat ovat tilinpäätöksissä raportoineet kustannuksiksi vuosina 2021 ja 2022.

Kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen nettokustannukset ovat vuoden 2022 tilinpäätöstietojen perusteella kasvaneet 1,3 mrd. euroa vuodesta 2021. Vuoden 2022 nettokustannukset ovat kuitenkin 120 Me alhaisemmat kuin kevään tilinpäätösarviotiedoissa.

Tämän hetken tietojen mukaan rahoitusta vääristävien tilinpäätöserien oikaisut kasvattavat koko maan tasolla vuoden 2022 nettokustannuksia n. 220 Me ja vähentävät vuoden 2021 nettokustannuksia n. 10 Me. Kesällä annettujen asetusten mukaisista eristä on huomioitu kuntayhtymien yli- ja alijäämät, kuntien ja

kuntayhtymien luovutusvoitot ja -tappiot sekä kertaluonteiset poistot ja arvonalentumiset. Jo voimassa olleeseen lainsäädäntöön perustuen oikaistaan myös takautuvat palkkaharmonisaation kustannukset.

Arvio hyvinvointialueiden rahoituksesta vuodelle 2024 on 24,3 mrd. euroa. Päivitetyssä laskelmassa on otettu huomioon lopulliset terveydenhuollon, vanhustenhuollon ja sosiaalihuollon palvelutarvekertoimet vuodelle 2024. Hyvinvointialuekohtaiset siirtymätasaukset on päivitetty vastaamaan siirtyvää kustannusta. Hyvinvointialuekohtaisella siirtymätasauksella tasataan laskennallisesta rahoitusmallista aiheutuvaa muutosta suhteessa tehtävistä aiemmin vastanneiden kuntien toteutuneisiin kustannuksiin.

Päivitetty arvio vuoden 2023 rahoitusta korjaavasta kertakorvauksesta on noin 700 Me. Kertakorvauksesta on maksettu keväällä 2023 ennakkomaksuna 150 Me. Kertakorvauksella korjataan hyvinvointialuekohtaista vuoden 2023 rahoitusta tammikuussa 2024 vastaamaan kuntien vuoden 2022 tilinpäätöstietojen mukaisesti laskettua rahoitusta.

Vuoden 2024 rahoituksen ja vuoden 2023 kertakorvauksen laskelmat tarkentuvat, jos kuntien kustannuksiin tehtäviin oikaisuihin tulee muutoksia. Vuoden 2024 rahoituksen taso tarkentuu lopulliseksi myös valtiovarainministeriön syksyn ennusteen mukaisella vuoden 2024 hyvinvointialueindeksillä ja valtion vuoden 2024 talousarvion mukaisten tehtävämuutosten perusteella.

Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen rahoitus vuodelle 2023 on uuden laskelman mukaan n. 766,1 Me, kun se aiemman laskelman mukaan oli 764,1 Me. Vuoden 2024 rahoitus on uuden laskelman mukaan n. 805,2 Me, kun se aiemman arvion mukaan oli 807,1 Me. Vuoden 2024 rahoitus on Keski-Uudellamaalla 3963 euroa/asukas, kun se on Manner-Suomessa keskimäärin 4389 euroa/asukas. Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen asukaskohtainen rahoitus on kolmanneksi alhaisin - vain Länsi-Uudenmaan ja Vantaa-Keravan hyvinvointialueiden asukaskohtainen rahoitus on alhaisempi.

HUS:n talousarviovalmistelu

HUS-yhtymän perussopimuksessa on määrätty, että HUS-yhtymän taloussuunnittelu perustuu talousarviokehykseen, josta päättää HUS-yhtymän yhtymäkokous. Yhtymäkokous hyväksyi 2024 talousarviovalmistelun perusteeksi kehyksen (1000 euroa) 2 200 967. Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen osuus HUS:n kehyksestä on n. 280,5 Me, mikä sopii aluehallituksen kesäkuussa päättämään erikoissairaanhoidon kehykseen. Helsingin ja Uudenmaan hyvinvointialueiden HUSille kohdentama määräraha koostuu nk. jäsenmaksuosuudesta, kapitaatioperusteisista eristä sekä terveyskeskuspäivystyksestä ja -käynneistä. Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella terveyskeskuspäivystys on budjetoitu perusterveydenhuoltoon.

Perussopimuksen mukaisesti HUS-yhtymän talousarvio ei saa olla alijäämäinen. Vuoden 2024 talousarvioesitys esitetään valmisteltavan nollatulokseen (TA 2023, 0 euroa). Tämä merkitsee noin 52,1 Me:n tasapainottamis-/sopeuttamisvaadetta vuotuisen 1 %:n tuottavuusvaateen (22,0 Me) lisäksi.

HUS:n yhtymähallitus on käsitellyt talousarviovalmistelua kokouksessaan 21.8.2023 ja päättänyt, että talousarvion valmistelua jatketaan kahdella yhtymäkokouksessa esitetyllä raamitasolla ja tuodaan hallitukselle jatkossa näiden molempien tuottamat skenaarit. Vaihtoehtoisen kehityksen loppusumma on vajaa 53 Me suurempi kuin HUS:n yhtymäkokouksen päättämä kehys.

HUS:n talousarvion valmistelua jatketaan mm. tasapainottamisohjelman valmistelulla ja TAE 2024 valmistelutilannetta käsitellään seuraavan kerran yhtymähallituksessa 11.9.2023. Talousarvioesityksen ensimmäinen varsinainen käsittely on HUS-yhtymähallituksessa 23.10.2023 ja varsinainen talousarviokäsittely on 13.11.2023, jonka jälkeen talousarvio lähetetään HUS-yhtymäkokouksen 14.12.2023 hyväksyntää varten.

Hyvinvointialueohjelma ja palveluiden verkostosuunnitelma

Hyvinvointialueohjelma ja palveluiden verkostosuunnitelma tulevat päätöksentekoon syyskuussa. Näiden lisäksi valmisteilla on toimitilaohjelma. Näihin ohjelmiin pohjautuvilla konkreettisilla toimenpiteillä tulee saavuttaa vuoden 2024 talousarvion kehityksessä oleva 10,5 Me:n säästö. Talousarvion valmistelun yhteydessä valmistellaan erillistä hyvinvointialueohjelman toimeenpanosuunnitelmaa, jossa konkreettiset toimenpiteet esitetään. Hyvinvointialueohjelma sisältää ajatuksen toiminnan pitkäjänteisestä kehittämisestä, jolla hillitään kustannusten kasvua. Lisäksi tarvitaan kuitenkin toimenpiteitä, joilla saadaan kustannuksia laskettua nopealla aikataululla. Lainsäädännön mukaan talouden tulee olla tasapainossa suunnitelmakaudella (2024-2026) ja vuonna 2023 syntyvä alijäämä on katettava vuoden 2026 loppuun mennessä.

Hyvinvointialueen talousarviovalmistelun aikataulu

- 20.-21.9. Palvelualueiden talousarvioneuvottelut
- 27.9. Johtoryhmän kehittämisäamupäivä, talousarvioseminaari
- 12.10. Rahoitus- ja talousjaosto, talousarviolaadinnan tilanne, alustavat toiminnalliset tavoitteet, investointisuunnitelma
- 24.10. Aluehallitus, valtuustoryhmien puheenjohtajat, lautakuntien puheenjohtajat, talousarviolaadinnan tilanne, investointisuunnitelma
- 26.10. Rahoitus- ja talousjaosto, talousarviolaadinnan tilanne, lausuntojen pyytäminen lautakunnilta ja vaikuttamistoimielimiltä
- 2.-3.11. Aluehallituksen seminaari, alustava hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitys, investointisuunnitelma
- 9.11. Aluevaltuuston seminaari, alustava hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitys, investointisuunnitelma
- 23.11. Rahoitus- ja talousjaosto, hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitys, investointisuunnitelma
- 30.11. Aluehallitus, aluehallituksen talousarvioesitys aluevaltuustolle, investointisuunnitelma
- 14.12. Aluevaltuusto, talousarvion hyväksyminen, investointisuunnitelma
- 1-2/2024 Aluehallitus, käyttösuunnitelmat, talousarvion täytäntöönpano-ohje

Ehdotus

Esittelijä: Päivi Tarsia, rahoitus- ja talousjohtaja

Rahoitus- ja talousjaosto

- merkitsee tiedoksi vuosien 2024-2026 taloussuunnitelman valmistelutilanteen
- edellyttää, että hyvinvointialueohjelman toimeenpanosuunnitelma sisältää vähintään kehyyksen mukaisen 10,5 Me:n säästötavoitteen vuonna 2024
- pitää välttämättömänä, että HUS:n talousarviovalmistelussa noudatetaan yhtymäkokouksen päättämää kehystä

Päätös

Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Rahoitus- ja talousjaosto, 12.10.2023, § 31

Valmistelija / lisätiedot:

Sanna Kaukua

sanna.kaukua@keusote.fi

talouspäällikkö

Liitteet

- 1 Taloussuunnitelma 2024-2026 valmistelutilanne, rahoitus- ja talousjaosto 12.10.2023
- 2 Keski_Uudenmaan_hyvinvointialue_tarkastuslautakunta_TA_2024_2027

Vuosien 2024-2026 taloussuunnitelman valmistelua on jatkettu suunnitellusti ja palvelualueiden kolmannet talousarvioneuvottelut käytiin 20.-21.9.2023. Aluehallituksen kesäkuussa päättämä kehys on oman palvelutuotannon osalta hyvin tiukka ja näyttääkin siltä, ettei vt. hyvinvointialuejohtajan taloussuunnitelmaesityksessä tulla saavuttamaan sitä. Aluehallituksen kesäkuussa antamassa kehyyksessä erikoissairaanhoidon kustannukset on arvioitu suuremmiksi kuin HUS:n yhtymäkokouksen päättämän kehyyksen mukaan Keski-Uudenmaan hyvinvointialueelle kohdentuvat erikoissairaanhoidon kustannukset, mikä mahdollistaa oman palvelutuotannon pientä kasvattamista kesäkuisesta kehyyksestä. Keski-Uudenmaan pelastuslautakunta pyysi Keski-Uudenmaan hyvinvointialueelta lausuntoa vuoden 2024 talousarviosta. Aluehallituksen lausunnon mukaan Keski-Uudenmaan niukka rahoitus ei mahdollista vuoden 2024 talousarvioluonnoksessa esitettyä 13,8 %:n kasvua pelastustoimelle. Aluehallitus totesi, että pelastustoimen kasvuksi voidaan hyväksyä kehyyksen mukainen 16,56 Me, jossa on kasvua vuoden 2023 maksuosuuteen n. 3,5 %. Valmistelun edetessä pelastuslaitoksen maksuosuutta on nostettu 17 Me:on. Alustavan tiedon mukaan pelastuslautakunta on kokouksessaan 4.10.2023 merkinnyt Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen aluehallituksen lausunnon tiedoksi, mutta pelastustoimen talousarviovalmistelua jatketaan alkuperäisen esityksen mukaisesti, jossa Keski-Uudenmaan maksuosuus on 18,2 Me. Tätä ei ole vielä huomioitu vt. hyvinvointialuejohtajan vuoden 2024 talousarvioesitysluonnoksessa.

Vt. hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitysluonnoksessa vuoden 2024 toimintakate on n. 825,2 Me, kun se aluehallituksen kesäkuun kehyyksessä oli n. 824,1 Me.

Valtionrahoitus on viimeisimmän laskelman mukaan n. 2 Me heikompi kuin aluehallituksen kehyksessä ja poistoja on arvioitu n. 1 Me enemmän, joten vuoden 2024 alijäämä olisi n. 25,1 Me eli n. 4 Me suurempi kuin kehyksessä.

Rahoitus

Valtiovarainministeriö on ilmoittanut julkaisevansa uudet rahoituslaskelmat lokakuun toisella viikolla. Uudet rahoituslaskelmat eivät ole käytössä esityslistan lähtiessä, mutta niitä käydään läpi jaoston kokouksessa olettaen, että julkaisuaikatauluun ei tule muutoksia. Taloussuunnitelmassa on lähdetty siitä, että vuosien 2025 ja 2026 rahoitusta korjataan hyvinvointialueiden vuosien 2023 ja 2024 alijäämäisten tulosten vuoksi. Taloussuunnitelmassa vuoden 2025 korjaukseksi on arvioitu 35 Me ja vuoden 2026 korjaukseksi 20 Me. Aluehallituksen kesäkuussa hyväksymässä kehyksessä oli jo huomioitu rahoituksen korjausta, mutta ei näin suurena. Vuodelle 2025 arvioitu korjaus perustuu oletukseen, että hyvinvointialueiden alijäämä vuonna 2023 on yhteensä n. 1 mrd. euroa. Rahoituksen tarkistus helpottaa merkittävästi taloussuunnitelman saamista tasapainoon.

Investoinnit

Hyvinvointialueella ei ole lainanottovaltuutta vuodelle 2024. Tämä tarkoittaa sitä, että uusia investointeja tai investointeja vastaavia sopimuksia ei voida tehdä vuonna 2024. Tarkoituksena on käynnistää valtiovarainministeriön kanssa lainanottovaltuusneuvottelut. Lainanottovaltuusneuvottelujen käynnistäminen on omana asiana rahoitus- ja talousjaostossa.

Riskit

Taloussuunnitelmaluonnoksen merkittävimpinä riskeinä tunnistetaan valtionrahoitus. Koska rahoituslaskelmat päivittyvät useita kertoja taloussuunnitelman valmisteluajana, on kokonaisuuden valmistelu hyvin vaikeaa. Erikoissairaanhoidon määrärahan riittävyyteen sisältyy riskejä ja jotta taloussuunnitelmakausi saadaan tasapainoon, on välttämätöntä, että HUS:n talousarvio noudattaa HUS:n yhtymäkokouksen 15.6.2023 hyväksymää 2,2 mrd. euron kehystä. Oman palvelutuotannon vuoden 2024 talousarvio sisältää hyvinvointialueohjelman mukaisen 10,5 Me:n tuottavuustavoitteen. Palvelualueet valmistelevat parhaillaan hyvinvointialueohjelman toimeenpanosuunnitelmaa, joka tuodaan päätöksentekoon talousarvion yhteydessä. Toimeenpanosuunnitelmaa esitellään aluehallituksen laajennetussa iltakoulussa 24.10.2023 ja rahoitus- ja talousjaostossa 26.10.2023.

Toimintakatteen kasvu vuonna 2024 on n. 1,1 % vuoden 2023 tilinpäätösennusteeseen verrattuna. Vuonna 2025 katteen kasvu on n. 1,2 % ja vuonna 2026 n. 1,1 % edellisen vuoden talousarvioon verrattuna. Näillä toimintakatteen kasvuilla saavutetaan suunnitelmakaudella n. 0,2 Me:n kumulatiivinen ylijäämä. Mikäli toimintakatteen kasvu on suurempi tai valtionrahoitus pienempi, ei taloussuunnitelma ole tasapainossa. Hyvinvointialueohjelman tavoitteiden toteutuminen sekä konkreettiset säästötoimenpiteet (esimerkiksi palvelurakennemuutos ja tilojen käyttö) ovat välttämättömiä, jotta talous on tasapainossa vuoden 2026 lopussa.

Pelastustoimen maksuosuus on n. 1,2 Me pienempi kuin pelastuslautakunnan esityksessä. Pelastuslautakunnan esityksen huomioiminen sellaisenaan edellyttää lisää sopeutusta omasta palvelutuotannosta.

Mikäli Keski-Uudenmaan hyvinvointialue ei saa lainanottovaltuutta vuodelle 2024, hyvinvointialueella ei ole mahdollista toteuttaa investointeja eikä sitoutua investointeja vastaaviin sopimuksiin. Tämä estäisi suunniteltujen tuottavuustoimien toteuttamisen esimerkiksi yhteisöllisen asumisen osalta.

Toiminnalliset tavoitteet

Viranhaltijat ovat valmistelleet talousarvion toiminnallisia tavoitteita, jotka pohjautuvat vuonna 2022 hyväksytyyn strategiaan. HUS:lle asetettavia tavoitteita on valmisteltu yhteistyössä Uudenmaan hyvinvointialueiden kesken ja niitä on käsitelty johdon yhteistyökokouksessa 5.10.2023. HUS:in omistajaohjauksen tavoitteet on liitteenä. Hyvinvointialueen toiminnalliset tavoitteet esitellään jaoston kokouksessa.

Tarkastuslautakunnan lausunto lautakunnan talousarviosta

Laki hyvinvointialueesta (611/2021) pykälässä 125 todetaan, että tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella aluehallitukselle esitys arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi. Aluehallitus voi poiketa tarkastuslautakunnan esityksestä lautakuntaa koskevaksi talousarvioksi talousarvioesityksen yhteensovittamiseen liittyvästä perustellusta syystä. Tarkastuslautakunta on valmistellut tarkastuksen talousarvion, jonka toimintakulut vuonna 2024 on 203.950 euroa. Vt. hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitysluonnoksessa tarkastuslautakunnan toimintakulut on 157.460 euroa. Ero johtuu pääosin siitä, että tarkastuslautakunnan esitys sisältää tarkastuspäällikön rekrytoinnin. Tarkastuslautakunnan talousarvioesitys on liitteenä.

Lausuntopyynnöt talousarvioesityksestä

Vt. hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitysluonnosta käsitellään laajennetussa hallituksen iltakoulussa 24.10.2023. Rahoitus- ja talousjaosto käsittelee esitystä kokouksessaan 26.10.2023 ja pyytää tuolloin lausunnot talousarviosta lautakunnilta ja vaikuttamistoimielimiltä. Lausuntoja käsitellään rahoitus- ja talousjaoston kokouksessa 23.11.2023.

Ehdotus

Esittelijä: Päivi Tarsia, rahoitus- ja talousjohtaja

Rahoitus- ja talousjaosto merkitsee tiedoksi vuosien 2024-2026 taloussuunnitelman valmistelutilanteen. Tarkempi vt. hyvinvointialuejohtajan taloussuunnitelmaesitysluonnos ja tarkemmat palvelualuekohtaiset esitykset käydään läpi aluehallituksen laajennetussa iltakoulussa 24.10.2023.

Päätös

Merkittiin tiedoksi.

§ 32**Hakemus vuoden 2024 lainanottovaltuuden muuttamiseksi**

KEUHDno-2023-3835

Valmistelija / lisätiedot:

Päivi Tarsia

paivi.tarsia@keusote.fi

rahoitus- ja talousjohtaja

Taustaa

Aluevaltuusto on hyväksynyt Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen vuosien 2023–2026 sekä 2024–2027 investointisuunnitelmat kokouksessaan 24.11.2022. Tämän jälkeen vuoden 2024–2027 investointisuunnitelmaan on tullut lisäystarpeita mm. uusien vuokravastuiden muodossa. Uudet vuokravastuut liittyvät hyvinvointialueohjelmasta johdettaviin konkreettisiin hankkeisiin, joilla tavoitellaan kustannusten kasvun hillintää ja tuottavuuden parantamista. Hankkeet kohdistuvat ikäihmisten palvelurakenteen keventämiseen ja yhteisöllisen asumisen lisäämiseen sekä lastensuojelun tuottavuuden parantamiseen vahvistamalla omaa palvelutuotantoa. Esille on noussut myös tarve selvittää kuntoutuskeskuksen tilojen korvaamista paremmin kuntoutustoimintaan soveltuvilla tiloilla, minkä lisäksi Uudenmaan vammaispalvelujen Keski-Uudellemaalle siirtyneitä epätarkoituksenmukaisia tiloja tulee korvattavaksi lähivuosina. Lisäksi on välttämätöntä saada eteenpäin suunniteltuja tietojärjestelmähankeita.

Hyvinvointialueesta annetun lain 15 §:n mukaan valtioneuvosto päättää vuosittain valtiovarainministeriön esityksestä hyvinvointialueen tilikausittaisen valtuuden määrästä pitkäaikaisen lainan ottamiseksi. Lainanottovaltuutta koskeva päätös tehdään joka vuosi. Hyvinvointialue voi kuitenkin käyttää päätettyä lainanottovaltuutta useana tilikautena, jos se toteuttaa investointia usean vuoden aikana investointisuunnitelman mukaisesti. Lainanottovaltuus on hyvinvointialueen laskennalliseen lainanhoitokatteeseen perustuvan enimmäismäärän ja tilikauden alun ennakoidun lainamäärän erotus. Lainanottovaltuuden tulee riittää myös investointeja vastaaviin uusiin pitkäaikaisiin sopimuksiin (mm. vuokrasopimukset). Hyvinvointialue saa ottaa lainaa päätöksen mukaisen määrän hyvinvointialueesta annetun lain 16 §:ssä tarkoitetun investointisuunnitelman mukaisten investointien rahoittamiseksi. Valtioneuvoston päätöksen mukaan Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella ei ole lainanottovaltuutta vuodelle 2024.

Lainanottovaltuuden muuttaminen

Valtioneuvosto voi muuttaa lainanottovaltuutta, jos hyvinvointialueen esittämät investoinnit ovat välttämättömiä hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien palvelujen turvaamiseksi eikä investointitarvetta voida kattaa muulla tavoin. Lainanottovaltuuden muuttamisesta voidaan päättää hyvinvointialueen hakemuksesta tai valtiovarainministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön tai sisäministeriön aloitteesta.

Vaikka Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella ei ole valtioneuvoston vahvistamaa lainanottovaltuutta vuodelle 2024, hyvinvointialueella on toiminnan kehittämiseksi ja tuottavuustavoitteiden saavuttamiseksi välttämättömiä edellä mainittuja investointitarpeita vuodelle 2024. Suurin osa uusista investointitarpeista liittyy investointeja vastaaviin uusiin vuokravastuisiin. Investointisuunnitelmaan on ohjeistuksen mukaan merkittävä uudet vuokravastuut sitoutumisvuodelle koko sopimuskauden yhteenlaskettuina maksuina, joten nämä vaikuttavat investointisuunnitelman kautta lainanottovaltuuteen vaikkei Keski-Uudenmaan hyvinvointialueella olisikaan suunnitelmissa tai tarvetta ottaa suoraan näitä varten uutta pitkäaikaista lainaa.

Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen vuosikate, käteisvarat tai muut tulot eivät mahdollista edellä lueteltuja uusia investointeja tai investointeja vastaavia sopimuksia, joten hyvinvointialueen tulee hakea lisälainanottovaltuutta vuodelle 2024. Lainanottovaltuuden mahdollista muuttamista varten valtiovarainministeriö asettaa valmisteluryhmän, johon valtiovarainministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, sisäministeriö sekä hyvinvointialue nimeävät edustajansa. Valmisteluryhmän tehtävänä on arvioida lainanottovaltuuden muuttamisen edellytyksiä, tarvittavan lainanottovaltuuden suuruutta sekä hyvinvointialueelle asetettavia ehtoja. Valmisteluryhmän työ kestää arviolta reilun kuukauden. Valtiovarainministeriö voi käynnistää arviointimenettelyn myönnetyn lisälainanottovaltuuden perusteella.

Mikäli valtio hyväksyy lainanottovaltuuden muutoksen, käsitellään vuosien 2024–2027 päivitetty investointisuunnitelma myöhemmin luottamustoimielimissä.

Ehdotus

Esittelijä: Päivi Tarsia, rahoitus- ja talousjohtaja

Rahoitus- ja talousjaosto esittää aluehallitukselle

1. että Keski-uudenmaan hyvinvointialue hakee korotusta vuoden 2024 lainanottovaltuuteen sekä
2. esittää hyvinvointialueen edustajaksi valmisteluryhmään vt. hyvinvointialuejohtajan sekä ryhmän pysyväksi asiantuntijaksi rahoitus- ja talousjohtajan.

Päätös

Hyväksyttiin esityksen mukaan.

Evästyksenä todettiin, että ennen varsinaista aluehallituksen päätöskäsittelyä asiaa esitellään tarkemmin aluehallituksen iltakoulussa.

Muutoksenhakukielto

§28, §29, §30, §31, §32

Muutoksenhakukielto**Muutoksenhakukielto**

Tähän päätökseen ei voi hakea muutosta. Oikaisuvaatimusta tai valitusta ei saa tehdä

- päätöksestä, joka koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (hyvinvointialuelaki 141 §),
- hallinnon sisäisestä määräyksestä, joka koskee tehtävän tai muun toimenpiteen suorittamista (laki oikeudenkäynnistä hallintotuomioistuimissa 6§),
- päätöksestä, josta lainsäädännön nojalla ei voi hakea muutosta (lainkohta mainittava erikseen päätöksen perusteluissa) tai
- hankintapäätöksestä, jota ei tehdyn hankinta-oikaisun johdosta muuteta (hankintalaki 126 § ja 132 §).